

LOV OG EVANGELIUM

Oppbyggelig blad gitt ut av Norsk Luth. Lekmannsmisjon

Nr. 1

Januar 1977

13. årgang

Guds kall

(2. Timot. 1, 8—14)

Av Amund Lid

Guds ord talar her om eitt *heilagt kall*, eitt *himmelsk kall* (Hebr. 3, 1), som Gud har kalla oss med. Når Gud kallar menneske, så er det ikkje på grunn av våre gjerningar eller det me er, men åleine på grunn av Guds eiga rådgjerd og den nåde som Gud har gitt oss i Kristi openberring, han som gjorde døden til inkjes og førde liv og uforgjengelegdom fram i lyset frå evangeliet.

Det er stor skilnad på eit jordisk kall, og på ei himmelsk og hellig kall. Eg møtte ein gong ein mann som var mektig stolt av at han under krigen hadde kall og teneste som fjøsgut hjå kronprins Olav på Skaugum. Og kven ville ikkje vera glad og stolt av eit slikt kall, hjå ein prins, ein vordende konge, anten det er som fjøsgut, barnepleierske, i kongens regjering, eller som hans konsul eller sendemann i eit framant land. Av det ser me at det er personen som kallar som er det avgjerande, meir enn plasseringa, sjølv om den også kan ha stor betydning og skilnad på grad og æra.

Men når det gjeld det himmelske kall, så kjem det frå Gud, herrane sin herre, og kongane sin konge, han som er større enn alle, har skapt alt ved sitt veldes ord, og oppehaldt alt ved si makt. Dette kallet er heilag, av di han som kallar er heilag, det er himmelsk av di hans rike ikkje er av denne verda, vårt rike er i himmelen, seier apostelen, og

derifrå ventar me og Herren Jesus Kristus som frelsar (Filip. 3, 20)

Kan du seia meg årsaka til at det himmelske kall, som Skrifta kallar heilag, er så lite akta av menneske, for å ikkje seia er ringeakta?

Guds kall, er kort og uanseelegt når me ser på orda, men det har eit veldig innhald, og me vil her prøva å ta fram litt om innhaldet i Guds kall til oss menneske.

Guds kall til frelse

Det er det første, og forutsetningen for alt det andre som fylgjer med Guds kall. Det lyder slik: Kom til meg, og høyr, så skal sjela di leva». «Du som strevar og har tungt å bera, kom til meg, så skal du finna kvile for sjela.» «Eg er vegen, sanninga og livet, ingen kjem til Faderen utan gjennom meg». «Eg er døra, den som går inn gjennom meg skal verta berga». Dette var berre eit lite utval av Guds kall gjennom sitt ord i Skriftene.

Kallet kjem til deg når Den heilage Ande kallar og ovrbeviser deg om di synd, di skuld overfor Gud og menneske, din fortapte tilstand, at du lever og vandrar på den breide vegen som fører til fortapinga, og det gjer han av di du ikkje trur på Jesus. Men på same tid skapar Anden lengsel etter frelse, etter å få oppgjort di skuld og til å bli fri di synd, lengsel etter fred og kvile, til å bli fri sam-

vitet. Har du hørt den stille kallen, dypt i sjel og sinn, det er Åndens røst som sier: Gå og lukk din frelser inn.»

Når Herren kallar vil du nok kjenna banda frå synda, vantrua, protestane, unnskyldningane, menneskefrykta, menneskeleg anerkjening og forakt osv. halda att og stramma til, saman med lysta til å dra seg unna og stå imot kallet. Då må du tenkja på kva det vil føra tili, å dra seg burt frå det elskande hjarta og den reddande handa, den einaste som vil deg vel og som kan frelsa deg. Bibelen seier at det er å dra seg unna til fortaping. Tenk også over kva det er Jesus kallar deg til: Forlating av all synd og skuld, frigjering frå lover sine krav og synda si makt og synda sine fylgjer, Guds nådegåve som er evig liv i Kristus Jesus, barnekår hjå Gud, Guds arvning og Jesus Kristi medarving, og her på jorda fred med gud i eit reinsa samvit, Guds trøst og eit håp som er trygt og fast i liv og død.

«Kom til din frelser, oppsett det ei, her i ditt ord han viser deg vei!»

Men alle dei som tok imot han, dei gav han retten til å kallast Guds barn, dei som trur på namnet hans, som ikkje er fødde av blod, og ikkje av kjøts vilje, og ikkje av manns vilje, men av Gud Johs. ev. 1, 12-13).

De skal vera mine vitne

Har du teke imot Guds kall til frelse, er fødd på nytt av Gud, er du blitt borgar av det åndelege Guds rike på jorda. Då er du også kalla av Gud til å vera hans vitne og ambassadør her på jorda, Guds og Jesu Kristi prest til å forkynna hans dygder som kalla deg frå mørke til sitt underfulle lys.

Når eg tenkjer på dette, kjem det i tanken ei hending frå den første tida etter eg blei frelst. Det var vitnemål, og ein som tydeleg hadde missforstått sitt kall tala om «eigne dyder». Då reis det opp ein og sa omlag slik: «Står det ikkje noko skrive om at me skal forkynna hans dyder som kalte oss frå mørke til sitt underfulle lys?» Dette ordet i rette tid,

har eg hugsa sidan, og det har ofte vore nyttig for meg å koma i hug.

Dette prestedøme er ålment, det vil seia at det gjeld alle frelste Guds barn. Du er Jesu Kristi utsending, i hans teneste, der du er sett av Gud, anten det er i heimen din, i Guds forsamling på jorda for å tena dei heilage, i skulen, eller ein annan arbeidsstad, eller i det jordiske samfunnet du lever. Som fjøsguten, barnepleiersken, statsråden og ambassadøren i utlandet, alle var i kong Olav si teneste, og like nødvendige kvar på sin stad, slik er det også med Jesu Kristi kall og teneste. Berre med den forskjell at i Jesu Kristi rike gir han den ringast størst æra, for han vil ikkje det skal vera strid innan Guds folk for å vera stor og størst. Av den grunn heiter det i Skrifta: Hald deg gjerne til det låge. Tru på Jesus, tru på ordet hans, og vedkjenn deg å høyra han til, kvar du er sett i livet. Nytta dei høve Gud gjev til å fortelja kva han er for deg, har gjort for deg, og korleis han du elskar er og har handla imot deg, og han vil syta for at det skal bera sine frukter. Du er ein framande og utlending på jorda, men det er ved deg Jesus skal bli kjend av dei som ikkje kjenner han. Og frelse og evig liv, det er å kjenna Jesus og tru på han.

Men som kongen har ulike tenarar i forskjellige kall, slik er det også med Jesus. Nokre i fjøset, andre i barneverelset, atter andre i regjering og storting, og nokre som ambassadørar ute hjå framande folkeslag. På same måten har Jesus ulike kall for sine tenarar. Nokre i «fjøset», det vil seia dei tenester som ser ringast ut, men er livsviktige for Jesu Kristi rike på jorda, andre har fått ei viktig teneste i heimen og barneværelse, eller i samfunnet av dei heilage på jorda (Guds barneværelse og heim på jorda), forkynnartenesta ute i vårt eige folk, og misjonæren som Guds utsending til framande folk. Alt dette er like viktig og nødvendig for Gud å få gjort, difor seier han: Bli i det kall du er kalla med, og ta vare på den fagre skatten du har fått og

Bladet Lov og Evangelium

Bladet blir sendt gratis til alle som sender eksp. navn og adr. Bladet blir halde oppe med frivillige gaver
 Red. Amund Lid, tlf. 75, Norheimsund
 og post 5600 Norheimsund

Eksp.: M. Skumsnes, Horneland,
 5400 Stord. Postgiro: 42887, Stord
 Alt som har med bladet sin eksp. blir
 sendt dit, som tinging, oppseiing, adresseforandring og gaver til bladet.

Norsk Luthersk Lekmannsmisjon:

Formann: Sigmund Hjorthaug
 Kløverveien 32D, 4300 Sandnes
 Telefon (045) 65957

Kass.: Sverre Bøhn. Postgiro 68213
 Bankgiro: Vikøy Sparebank
 3530.07.09492
 5601 Norheimsund

den tenesta du er gitt av Gud. Det som er ringast og ser mest ubetydeleg ut i menneskeauga, er vanskelegast å ta vare på, og i det kallet er det vanskelegast å vera tru. Det er vel også årsaka til at Gud har gitt det ringaste størst æra.

Alle jordiske kall, anten det er stort eller lite i våre augo, så har det berre betydning i lita tid her på jorda, men Guds kall har stor betydning her i tida og mest for livet på den andre sida av døden. Høyrer du til dei som Bibeten kallar forstandige, så viser du ikkje frå deg eit slikt kall. Riktig nok forakta og lite ærefullt her på jorda, og som frelsaren vanda av menneske men utvald av og dyrverdig for Gud.

Spørsmål og svar**Ugraset og hveten i Matt. 13, 24 flg.**

Mange bruker liknelsen om ugraset og hveten i Matt. 13, 24 flg. som argument for at man ikke skal forlate en kristen forsamling selv om vranglære og synd tolereres i forsamlingen.

Vi har spurt dosent *Seth Erlandsson* i Biblicum hva som menes med liknelsen om ugraset og hveten, og han svarer følgende:

Det er en god hovedregel at skrift skal tolke skrift, d.v.s. at steder som er fullt tydelige skal få kaste lys over andre steder, som behandler samme emne, men som ikke synes oss like tydelige. En rekke bibelsteder om forsamlingen viser jo at kirke- og læretukt må bedrives. Bare bibelsk forkynnelse får forekomme i forsamlingen. 1. Pet. 4, 11, og en bror som taler imot Guds ord må formanenes og advares, og om han ikke vil rette seg, må han stilles utenfor brødræffelleskapet, så han om mulig gjennom denne lovens tale skal bøyes og søke nåden i Kristus. Likeså en bror som lever i åpen synd, må formanenes og advares, og om han ikke oppgir sin synd, stilles utenfor (f. eks. 1. Kor. 5.)

Utifra disse tydelige steder står det klart, at Matt 13, 24 flg. ikke kan tale imot disse sannheter og forsvare lærepluralisme i forsamlingen. Obs. v. 38 «Åkeren er *verden*» Mange leser som det sto: Åkeren er kirken, eller forsamlingen. De som står utenfor forsamlingen skal vi ikke dømme: «For hva kommer det meg ved å... dømme dem som er utenfor.» Dem som er utenfor skal Gud dømme. «Støt da den onde ut fra eder!» (1. Kor. 5, 12-13)

Men innenfor forsamlingen kan det finnes mye *skjult* synd, hykleri. Om vi forsøker å rense ut skjulte syndere, kan vi ta feil og rykke opp hvete istedet. Vi kan ikke se inn i menneskehjerter. Vi skal heller ikke forsøke

å gjøre det. Vi har å gå etter hva som er åpenbart, dvs. læren og bekjennelsen og åpen bar synd i livet. Vi har Guds befaling om å holde forsamlingen ren fra falsk lære og åpenbar synd, d.v.s. aldri tolerere synden når den åpenbarer seg, men søke å føre til rette slik at synden bekjennes og oppgis. Men vi har ikke Guds befaling om å søke å få en ren forsamling med hensyn til det *skjulte*, hjerte og nyrrer. Hyklere kan vi ikke rense bort og bare Gud vet hvilke det er.

I en rett bekjennelsestro forsamling finnes mye synd og svakhet, men den er som et sjukehus, som søker å gjøre menneskene friske. Vi skal bære hverandres byrder, oppbygge hverandre på vår allerhelligste tro, stride mot synden og vårt eget onde kjød, bare tolerere det som stemmer overens med Guds ord, advare og formane dem som åpent trosser Guds ord, og stille dem utenfor forsamlingen som ikke vil oppgi sin synd og som sprer falsk lære.

Hva menes med 1. Kor. 11, 19 «For det

må være partier blant dere »?

Svar : «Forat de ekte kan bli åpenbare blant eder.» (1. Kor. 11, 19b). Forsamlingen viser sin ekthet gjennom å ikke ta imot heretiker (2. Johs. 7-11), gjennom å advare og formane dem, som kommer med avvikelser i forhold til Guds ord, gjennom å utøve kirke- og læretukt. I hver forsamling kommer således ulver eller falske lærere til å dukke opp, og da prøves forsamlingens troskap. Jfr. Ap. 2-3, der det fortelles om noen forsamlinger som ikke besto prøven som var ettergivende når det gjaldt kirketukten (f. eks. 2. 20 : «Men jeg har imot deg at du lar kvinnen Jesebel råde»).

Sammenfatning : Ingen forsamling kan være uten kirke- og læretukt. Gud skikker det alltid så, at slik tukt er nødvendig, om forsamlingen skal forbli ekte (rettsindig, sv. overs.) Troskapen prøves. For «det må ikke være splid iblant eder, men dere må være forenet i samme sinn og i samme mening» (1. Kor. 1, 10. Jfr. Odebergs utleggelse av dette sted i Korinterbrevskomentaren).

De salige

Av Øyvind Andersen

I Matt. evang. kap. 5, vers 1 til 10, leser vi i Jesu navn : Og da han så folket, gikk han opp i fjellet, og da han hadde satt seg, kom hans disipler til ham. Og han opplot sin munn, lærte dem og sa : Salige er de fattige i ånden, for himlenes rik er deres. Salige er de som sørger, for de skal trøstes. Salige er de saktmodige, for de skal arve jorden. Salige er de som hungre og tørster etter rettferdighet, for de skal mettes. Salige er de barmhjertige, for de skal finne barmhjertighet. Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud. Salige er de fredsommelige, for de skal

kalles Guds barn. Salige er de som er forfulgt for rettferdighets skyld, for himlenes rike er deres. Amen.

Vi minnes på allehelgens søndag dem som har nått målet i det fullkomne Guds rike. Og det kan hende at vi burde minnes dem meget oftere enn vi gjør. Og så burde vi spørre: Hvordan var så de menneskene mens de var her på jorden? Det må være klart at de som i dag har nått målet i det fullkomne Guds rike i himmelen, de kan ikke ha gått den veien hvorpå de fleste mennesker i dag går, og de kan ikke ha hatt det syn som de fleste men-

nesker i dag har, da hadde de ikke nått himmelen.

Vi kan nå gjøre et lite tanke-eksperiment, sett at jeg hadde begynt å forkynde: Du kan elske deg selv mens du er her i verden, men når du dør, da begynner du å lekse Jesus, du kan leve for deg selv og være opptatt med deg selv her i verden, men når du dør da blir du opptatt med Guds rike og da får det hele din interesse, her i tiden kan du hate de kristne, du kan kjenne dem som en plage og som en byrde, men når du dør, da passer du sammen med dem og da vil du trives og da vil du gjerne være sammen med dem osv. Hva tror du folk ville ha sagt om jeg hadde begynt å forkynde slik? Jeg tror at selv de mest verdslige mennesker ville si: Nei, det går ikke.

Dette kan gjøre det klart for oss, at slik som et menneske er når han går ut av verden, slik kommer han til å være hele evigheten. Det sinn som du får mens du er her i tiden, det kommer du til å ha i all evighet, ifusk det. Skal vi gå over til det fullkomne Guds rike, kan vi ikke gå på den veien de fleste mennekker går på, og Jesus har også sagt tydelig fra om det: Den port er trang og den vei er smal som fører til livet, og få er de som finner den. Men den port er vid og den vei er bred som fører til fortapelsen, og mange er de som går på den veien. Hvis vi skal gå den veien de fleste mennesker går, hvis vi skal tenke de tanker som de fleste mennesker tenker, hvis vi skal ha den innstilling som de fleste mennesker har, kort sagt hvis vi skal passe inn med majoriteten i verden, da er vi fortapt, da går vi fortapt. Det er ingen vei forbi, det må være klart for oss.

Og så er spørsmålet: Hvilket sinn har så de menneskene som når målet i det fullkomne Guds rike? Hvilken vei går egentlig de på? Det er det vi har fått beskrevet i det ordet jeg leste til å begynne med.

Jesus taler ikke til verden, som du hører,

han gikk avsides, bort fra folket, gikk opp i fjellet for å komme vekk fra dem, og så kom hans disipler etter ham, og så står det at han oplot sin munn og lærte dem, nemlig disiplene, og sa. Og denne tale passer bare for dem som har omvendt seg til Jesus og er født påny. Berg-prekenen kan ikke anvendes og kan ikke etterleves av et menneske som ikke er født påny og ikke har fått et helt nytt sinn. Det menneske som har det sinn de fleste mennesker har, *kan ikke etterleve berg-prekenen*, det er like umulig som å gå til månen. Men Jesus taler til sine troende, og vi får lys over hvordan den veien er som fører til målet, og hva slags sinn de har som går på den veien.

Salige er de fattige i ånden, sier Jesus. Det betyr de som står som tiggere overfor Gud, de som må få alt fra ham, de som ikke har noe i seg selv, de som intet vet, intet forstår, intet har, de som står fullstendig fast med seg selv. Det er en underlig begynnelse på en tale, og Jesus taler om sine troendes liv og ferd mens de lever her i verden, men slik er det, forstår du. Vi som tror på Jesus, vi vet med oss selv at vi kan ikke leve som kristne ut av våre naturlige forutsetninger. Om vi er begavet menneskelig sett, om vi har lest meget, om vi har alle forutsetninger menneskelig sett for å leve et moralsk og bra liv, så vet vi som er født av Gud med oss selv at vi kan intet gjøre av det som hører Gud til ut fra våre naturlige forutsetninger. Alt må vi få fra Herren. Derfor står jeg bokstavelig talt som en tigger overfor Gud, men det er en salig tilstand å være i. Og det er jo det Jesus også sier: Himlenes rike er deres. Og atter grunntekstens betydning betyr da deres, og ingen andres.

Det er underlig å se hvordan verden sier *stakkar*, der hvor Jesus sier *salig*. Stakkars, sier åverden om de kristne, stakkar dem som har det slik, stakkar den som er fattig i ånden, stakkar dem som sørger. Salige er de

fattige i ånden, sier Jesus, salige de som sørger.

Det er ikke synd på dem du, som er fattige i ånden, og på dem som sørger, du kan skjønne vi kan jo ikke annet når vi kjenner og vet hvordan vi er i oss selv, og når vi ser hvordan den verden ligger i det onde som vi lever midt i, når vi ser hvor rådløse vi er, hvor hjelpeløse vi er, og på alt ondt i oss selv og omkring oss, og vet hvor galt det går med denne verden. Jorden er i oppløsning, står det i Guds ord, og alle de som bor på den; det ser vi og det ve tvi. Kan en annet enn å sørge? Men Jesus sier: Sadlige de som sørger, de skal trøstes, og det hører nøye sammen med det neste som står her: Salige de saktmodige, for bare de, og ingen andre, kommer til å arve jorden. De saktmodige, betyr de mennesker som har lagt sin sak i Guds hånd, de som virkelig stoler på Herren og rekner merd ham, for det er det Bibelen mener med å være saktmodig. Et alminnelig menneske rekner med andre ting når de taler om saktmodighet, men Bibelen mener det å ha satt sin sak i Herrens hånd og stoler på ham, fortrøster seg på ham. Det er saktmodighet i bibelsk mening.

Det ser jo så upraktisk ut å stole på Herren, det ser så upraktisk ut at man ikke kan ta sin egen sak i sin egen hånd, at en skal stole på Herren og sette sin sak i hans hånd. Men dette som ser så upraktisk ut menneske-

lig sett, det fører til at en kommer til å bli jordens rette arvtakere, det er de som setter sin sak i Herrens hånd, og ingen andre, som kommer til å arve jorden, for min rettferdighet overfor mine medmennesker vil Jesus gi meg. Jeg kan ikke bære noen frukt av meg selv. Bare når jeg blir i Jesus, og det er Jesus som er frukten i mitt liv, for å si det like ut. Med Jesus kommer kjærlighet, glede, fred, langmodighet, mildhet, godhet, trofasthet, saktmodighet og avholdenhet. Mød Jesus kommer også alt det som Ordet uttrykker videre i det jeg leste, som vi forresten ikke kan stanse for alle detaljene ved for tidens skyld, jeg skal bare nevne en ting.

Salige er de fredsommelige. Noen vil oversette det fredsstiftende, for det står egentlig det. Allikevel er fredsommelige bedre, for det som ordet egentlig betyr det er de som fører fred i sitt sold, de som fører fred med seg der de er, hvor de står og går, det føler noe underlig med dem. Og grunn-betydningen av dette ordet fred er opprinnelig den himmelske harmoni, den himmelske harmoni følger med dem som tror på Jesus. Det er typisk for dem som når målet i det fullkomne Guds rike. Om du så blir forfulgt for rettferdighets skyld gjør det ikke noe, himlenes rike tilhører oss. Amen.

Avskrift etter lydband fra den Lutherske Timen i Norea radio, med løyve fra Andersen og Norea, ved A.L.

Er kirkespørsmålet et salighetsspørsmål?

Man må skille mellom *hva som legges til grunn* for saligheten og *hva som kan berøve oss saligheten*. Kirkespørsmålet er således ikke en salighetsspørsmål i den meningen at tilhørighet til en bestemt kirke kan legges til grunn for saligheten. Bare Kristi stedfortredende gjerning er grunnen for saligheten.

Men kirkespørsmålet er et salighetsspørsmål i den meningen at ulydighet for Herrens befaling om å fly falske profeter kan berøve oss troen og dermed saligheten. Den som tilhører en kirke der falsk lære får blandes inn i Guds ord., utsetter seg selv for en alvorlig risiko for å bli forført og dermed tape saligheten.

Nettopp fordi saligheten utelukkende har sin grunn i Herrens verk, er det så viktig å tilhøre en kirke der *bare* Guds rene og klare ord forkynnes og sakramentene rett forvaltes. For mennesketanker kan ikke føde oss på nytt, for de fordunkler og forvansker budskapet om Herrens verk.

Det er viktig å ha klart for seg at det å gå ut av en folkekirke som tillater fremmede lærer og tilhørighet til en bibeltro kirke ikke kan og får legges til grunn for saligheten. Men den som har sett hva Guds ord lærer om brorsamfunnet (kirken) og hvordan det skal forholde seg til falske lærere, men enda lar

være å bry seg om det, utsetter seg for den største fare. For troen kan ikke stå side om side med at med bevisst handler i strid med hva man ha sett er Guds ords lære.

Det var derfor Luther, siden han hadde fått klarhet i pavekirkens frafall og skriftens lære om den rette kirken (de som lytter til Hyrdens røst), formaner menneskene for sin salighets skyld å fly pavekirken. For den som gjerne vil bli salig bør ikke ha å gjøre med falske lærere eller et samfunn som blander sannhet og løgn.

S. E. i Lutherskt Sändebrev

En kristens inntekter og utgifter

Av J. De Liefde

Onkel Adrian

Jeg hadde en onkel som het Adrian. Han var lenge prest i en liten, men ganske folkerik by. Jeg pleier ikke bruke store ord når jeg snakker om nære slektninger. Men jeg kan fritt og åpent fortelle at den dag min onkel måtte nedlegge sitt anstrengende embete, ble en sorgens dag for alle dem i menigheten som var glad i Herren Jesus. I en alder av femti år fikk han en brystsykdom, og med en ubetydelig pensjon kom han tilbake til sitt hjemsted. Der ble han boende hos mine foreldre, jeg var da en guttunge på tolv år. Jeg kan ennå levende huske for en velsignet dag det var for oss da denne tro Guds tjener ble familiemedlem. Det var som solen hadde vært bortgjemt til da og nå var kommet inn i det stille hjemmet vårt. Vi lærte å ha vår lyst i Herren, vi lærte å glede oss mer over de vegger han vitner om enn over all verdens rikdom.

Min mor var en sparsommelig husmor, og nå påsto hun at hun betalte ut dobbelt så mye hver uke som før onkel kom i huset. Grun-

nen var å finne i det ordet han alltid holdt frem for oss: *Dere har fått det for intet, gi det for intet*. Min far førte nøkkelige regnskaper, og nyttårsaftnen erklærte han høytidelig at inntektene var fordoblet dette året, det var Gud som velsignet oss. Derfor bestemte vi at også i det kommende år ville vi beholde vårt valgspåk uforandret, og mor ga sin fulle tilslutning til det.

Onkel bodde hjemme hos oss noen år. Han underviste meg i latin og gresk, og dette arbeidet likte han godt. Så da jeg reiste til universitetet for å studere teologi, ga han meg en signetring som jeg har båret siden. Inni ringen står ordene: *Dere har fått det for intet*. Utenpå er gravert et bilde av den barmhjertige samaritan med en overskrift: *Gi det for intet*.

«Benjamin», sa onkel da han ga meg et hjertelig håndtrykk til avskjed, «legg vinn på å innkassere mye, for du kan få det til godt-kjøp. Og når du kommer tilbake, da gi Gud at du er så rikelig forsynt med alt at du kan gi villig og uten større betaling.»

Den gangen skjønte jeg ikke hva den gud-

fryktige mannen mente, men senere har jeg lært å forstå litt av det.

Etter at jeg var reist, ble det så tomt hjemme for onkel. Hele dagen pleide vi jo være sammen, nå hadde han hver dag mange ledige timer som han ikke riktig visste hva han skulle bruke til.

«Kjære søster», sa han en morgen til mor, «jeg forstår at nå kan jeg ikke bli her lenger. Herren har nok gitt meg sine gaver *for intet*, men ikke *til intet*. Jeg har kommet meg så pass nå at jeg ennå kan gjøre nytte for meg på et lite sted. Jeg har nettopp hørt at det er stor mangel på Guds ord i Widerburg, og at det er høyst påkrevet med en arbeider i vingården der. Jeg reiser til Widenburg, og vil be deg være snill å hjelpe meg med å pakke sakene mine.»

«Til Widerburg!» ropte mor forskrekket. «Det ligger jo ved verdens ende!»

«Og jeg har hørt at det ligger midt oppe i verden», innvendte onkel med et smil. «Det kan bli hårdt nok arbeide å få det ut av verden.»

«Men kjære deg, det er da ingen som vil være der», sa mor.

«Det er nettopp ulykken», svarte onkel. «Hvor alle vil være, der trenger ikke jeg gå. Jeg mener det er unødvendig å lete etter det som alt er funnet, men om å gjøre å lete etter det fortapte.»

Hadde onkel først satt seg noe i hodet, var det ikke noe å gjøre med det. Allerede en uke etter hadde han slått seg ned i Widerburg. Mot en rimelig betaling fikk han husrom hos skolelæreren.

Kallet

Under alt dette fortsatte jeg mine studier. Etter fullendt kurs var jeg heldig med mine prøver, og de som eksaminerte meg var riktig godt fornøyde med resultatet. På den tiden var det mye lettere å bli utdannet til en stilling enn å få noen! Jeg hadde alt som kunne kreves for mitt kall, jeg manglet bare ett — kal-

lelse fra en eller annen menighet. Jeg vil ikke prøve å beskrive min sinnsstemning mens jeg i flere måneder ventet på kallsbrev fra ett eller annet menighetsråd. Men forgiveves —. Når jeg nå tenker over saken, ser jeg at denne vanskelige ventetiden var et ledd i Guds kjærlige og vise ledelse.

En morgen jeg sto og så ut av vinduet kom postbudet oppover mot huset. Han hadde med et stort brev til meg. Det var utenom det vanlige, hjertet begynte å banke. Men så var det ikke noe kallsbrev fra et menighetsråd, brevet var fra onkel. Han skrev at arbeidet hans i Widerburg hadde hatt en velsignet start, for han hadde møtt sterk motstand. - Dette for høstes merkelig ut. Jeg tenkte ikke på at før solen bryter frem av tåken, må den ofte sette tåkemassene i bevegelse.

«Du har ikke noe å gjøre, og jeg håper du har innkassert mye. Derfor vil jeg be deg komme hit. Jeg har så overveldende god bruk for en uforferdet medhjelper i Herrens hellige strid. Du skad få kosten av meg, det du trenger av klær og seng for en trett kropp. Mer kan jeg ikke love deg. Men hvis du ennå har signetringen min, så les det som står inni den, og la meg ikke vente lenge før du kommer.»

Langsamt brettet jeg sammen brevet, så på signetringen og lukket meg inn på rommet mitt. Før en time var gått, var jeg overbevist om : i mitt sted ville ikke apostelen Paulus ha betenkt seg et øyeblikk. Og: Gud frarådet meg ikke å dra til Widerburg. ,

Dagen etter, det var en lørdag, vandret jeg av gårde med ransel på ryggen, og samme kvelden satt jeg i onkels hyggelige lille stue.

«Storartet!» ropte han da han tok meg i hånden. «Har du arbeidslyst, så er her arbeidsmark. Vår kjære bror skolelæreren er tredjemann i arbeidslaget. Flere forbundsfeller kan du ikke regne med ennå. Etter mye strev har vi endelig fått tak i en låve hvor vi kan samle folk. Du er vel trett av reisen, så nå skal du hvile til i morgen. Det passer ellers godt

om nettopp du innvier denne nye kirken vår.»

Neste morgen kom vi så til låven som var gjort om til kirke. Den var full av nysgjerrige folk, en slik offentlig samling til preken hadde man ikke hatt før der på stedet. Onkel gikk opp til den enkle prekestolen. Til tekst hadde han valgt: *«Dere har fått det for intet.»*

Det er gått mange år siden jeg hørte den preken, men den dag i dag husker jeg den nesten ordrett. Ja, jeg kan ikke la være å gjengi noe av den her, slik at du som leser det kan se hvordan onkel oppfattet og anvendte sin tekst.

Gaven blir tilbudt

Etter at han hadde talt om Gud som er all god gaves giver, fortsatte onkel:

«Og hva har vi da mottatt, mine venner? Hvor skulle jeg begynne og hvor skulle jeg slutte om jeg ville regne opp alt sammen! Da vi kom til verden, var morsmelken alt ferdig til oss, klærne sydd, vuggen redd opp, alt ventet bare på vår ankomst. Hadde vi selv ordnet det slik? Eller hadde noen fått ordre av oss om å kjøpe opp alt dette for vår regning? Så lenge vi var barn, var en mor ved vår side og sørget for oss. Vi hadde en far som arbeidet for oss, et hjem vi vokste opp i. Vi hadde leker å more oss med, vi ble oppdradd og opplært, vi hadde venner vi delte gleder og sorger med.

Hva hadde vi så å by ham igjen, han som ga oss alt dette? Kan noen nevne for meg hva vi har gitt ham igjen for alt dette? Har Herren vår Gud gjort noen avtale med oss før han lot solen gå opp for oss — eller har han på forhånd sluttet noen kontrakt med oss før han øste ut sin velsignelse, ga oss mat og gledet våre hjerter? Å nei, det er nok stikk motsatt. Vi puster, lever, spiser og drikker vi arbeider, og det lykkes for oss, vi tar imot og merker Guds velsignelse på alle kanter. Fra morgen til kveld, fra vugge til grav får vi velgjerning på velgjerning. Hvem kan stå frem

og si: Her er betalingen jeg har gitt for alt dette!

Ja, jeg går enda lenger. Det er ikke bare slik at vi ikke har gitt Gud noe igjen for alt han ga, vi har tilmed betalt og lønnet ham med takk, motstand og opprør. Folk lever og tar alle goder som kom de av seg selv, som er det en selvfølge at solen og regnet må stå til tjeneste. Når de har spist seg mette og drukket seg utørste, tørker de munn og hender, går ut og arbeider og strever, ler og morer seg, øser ut eder og forbannelser, drikker seg fulle og glemmer seg selv i all slags fråtseri, uanstendighet og utsvevende liv. - Ektefeller blir uenige, ungdommer slåss. Noen er ute og stjeler: penger, klær, frukt eller andre ting. Barna kan neppe snakke rent før de lærer å banne eller bruke stygge og unyttige ord. Foreldrene hører det, men sier ikke noe og synes visst bare det tyder på at barna deres er fremmelige!

Med alt dette er folket vel tilfreds hvis de bare har mat i skapet og penger i lommen så de kan få seg en ny glad dag. Slik lever de som om det ikke fantes noen Gud i himmelen og ingen regnskapsdag for dem. Slik noe byr de ham som er giver av alle gode ting, dette skal være takken for hans velsignelse og gode gaver. Han får ta til takke med all slags synd og urett. Dette er betalingen han får for all sin godhet, slik at man ikke bare tar imot for intet, men tilmed gir igjen med gjeld, slik at det blir en haug høyere enn jordens fjell og dypere enn havets avgrunner.

Om jeg nå skulle se upartisk på forholdet mellom Gud og oss, ville det være naturlig å spørre: Hva kan få den hellige og allmektige Gud til uten opphør å øse så store velgjerninger ut over en ond og gjenstridig slekt? Hvem ville vel beholde en ustyrlig hest eller en hund som farer løs på sin egen herre? - Hvem ville ikke kvitte seg med den ene og avlive den andre? Gud handler ikke slik med oss, av sin store nåde velsigner han oss

og gjør vel mot oss. For han er langmodig og forkaster ikke noen. Om jeg da spør hvorfor, så innser jeg lett at det kan bare skyldes hans store og uendelige kjærlighet som han har vist oss i sin sønn, Jesus Kristus. Han sendte Jesus til en soning for verdens synd, han er blitt skyldofferet for de elendige, i ham fikk synden sin straff, i ham ble loven oppfylt og Guds rettferdighet fullendt. Gud har nå full frihet til å velsigne syndere og gjøre godt mot dem som er skyldige til døden. Dette kan han gjøre uten at han av den grunn holder opp å være hellig og rettferdig i alt han gjør. Og nå har Jesus ført med til jorden salighet, oppstandelsen, livet, himmelen og alle sine nådegaver. Al dette har han gitt oss gjennom sin lidelse og død. Disse skatter tilbyr han nå sine fortapte sønner, ja, sine fiender, og det som frie gaver av bare nåde, *for intet*, for at de skal bli reddet fra døden til livet.

Op se, i dag sender Gud sin tjener til dere for å fortelle om dette glade budskap. Hvem av dere har kalt meg, eller har jeg fått noen beskjer om at dere ønsket meg hit? Nå kommer jeg likevel med et kjærlig ord og et gledesbud til dere fra Gud. Her ser dere Bibelen, Guds ord. Jeg holder det her i hånden, og ved Guds nåde også i hjertet. Nettopp her i ordet har jeg et stort fond av alle gode ting som er nyttige både for dette liv, for dødsstunden og for evigheten. Jeg er en kjøpmann som er sendt av Gud, jeg har med meg både vin og melk og Davids sikre nåde. Derfor roper jeg ut: *Når vel den som tørster, kom hit til vannene; og den som ikke har penger, kom hit, kjøp og et*. Men hvilken pris tror dere jeg forlanger av dere, og hvor dyrt tror dere jeg selger mine kostelige varer? For intet, for absolutt intet! *Kom hit og kjøp uten penger og uten betaling, både vin og melk.*

Ser dere det — for intet kan dere få alt! Dere har fått regnet, luften dere puster inn og alle jordiske goder, fått det for intet. Hva

er så alt dette? Det blir borte som røyk og forsvinner som skygger. Men dere kan få det som er mye mer og mye bedre og — for et dyp av nåde hos Gud! — også dette kan dere få for intet. Hva dere ikke har, hva ingen skapning kan gi dere og hva dere likevel er nødt til å ha for å unngå en evig fortapelse, det blir tilbudt dere for intet, ved en kongelig gavmildhet. I dere selv har dere igen rettferdighet, dere mangler totalt den ros dere burde ha for Gud. For deres synder er røde som blod og purpur, og deres skyld er tallrik som havets sand. Å, om dere ville erkjenne det og være dypt bekymret! Da skulle redningen komme snart og dere bli hjulpet ut av elendigheten. For i Jesus er en fullkommen rettferdighet å få der er forlatelse for alle synder, og det for absolutt intet. Ja, for intet kan dere få den hvis dere nå ber om den og åpner hjertene deres så dere kan ta imot den i tro på at Gud taler sant. Fordi dere er syndere, har hjertene deres ingen Gud å tro på, sjelen deres har ingen gjenløser som dere kan glede og fryde dere over. Men dere gleder dere over slikt som forgår, over usle ting som bare bringer dere i fordervelse.

Der finnes en Gud som vil være deres far og vil gi dere et hjerte som har lyst til å tjene Herren, gjøre det som er godt, flykte for det onde og vandre for hans ansikt i sann helgighet og rettferdighet.

Spør nå ikke: hva skal jeg gjøre? Men kom og bøy dere ned i støvet for ham, og han skal gi dere alt uten penger og for intet. Syndene ders gjør at dere ikke har noe hjerte som kan glede seg når tankene går til livet etter dette, men dere må skjelve for døden og frykte for evigheten. Jesus er den sterke helt som har oversvunnet døden og er kommet med liv og uforgjengelighet. Han vil gi dere alt, ja, allerede i dag vil han føre dere inn i paradiset, gi dere en plass i himmelen og gjøre dere rike for all evighet. Ikke si: vi har ikke noe å gi, ikke det aller minste å by ham

igjen. For dere kan få for intet alt dere ønsker og trenger for tid og evighet. Han gir solen, dagen og mat hver dag uten å forlange noe for det. Slik vil han også gi himmelen, oppstandelsen og den evige salighet. Han gir det for intet til hver og en som lar seg omvende til ham for å få hjelp i rette tid.»

Tilbudet blir ikke tatt imot

I denne ånd talte onkel, og jeg syntes han ordla seg slik at betydningen av teksten ble klar og synlig som solen når den står høyt på blå himmel. Hadde nå bare tilhørerne hatt øyne å se med og ører å høre med! Men de fleste satt og så seg omkring til høyre og venstre, ja, de kastet ofte hånlig blick opp på taleren. Særlig vondt var det å se de mange kalde og i høy grad likegyldige ansiktene. De tok imot dette glade budskap med en så likegyldig mine, at en kunne tro de bare hadde hørt en helt ubetydelig kunngjøring fra menighetsrådet.

«Disse kalde ansiktene var da ikke til å holde ut», sa jeg da vi vel var hjemme igjen. «Om en bare hadde sett den minste virkning, bare ett eneste alvorlig ansikt eller ett fuktig øye. Men ingen reaksjon, det er da virkelig slik at en kunne gi opp.»

«Benjamin», sa onkel smilende, «teksten vår var: *Dere har fått det for intet*, det er for tilhørerne. Andre halvparten av ordene er slik: *Så gi det også for inætt*. Dette er til predikanten. Vel er vi glade og ser det som et bevis på Guds kjærlighet når han av og til lar oss se frukt av vårt arbeide. Men, venen min, dette er egentlig ikke regelen. Den er tvert om: *der er en som sår og en annen som høster*. Å ville gi opp med en gang fordi en ikke ser noen frukt, det avslører etter min mening altfor liten lyst til å ville gi for intet.»

Jeg tidde, skjønte det var ikke noe å innvende mot det. Akk ja, tenkte jeg ved meg selv, det ligger nok mye i de ordene *gi også for intet*. De går nok dypere enn jeg først tenk-

te. Og så leve etter dem — !

«Hva tenker du på?» sa onkel, han satt og så på meg. «Du ser ut til å gruble hårdt på noe.»

«Å ta imot for intet», sa jeg. «kan nok gå an, det er lett. Men å gi for intet, det er sannelig ingen bagatell.»

«Så, synes du det?» sa onkel. «Men ser du nærmere på saken, er det ene like lett som det andre. Den som kan det første, greier det andre. Ja, han gjør det tilmed av seg selv. Grunnen til at en så lite kan gi for intet, ligger ganske enkelt i at en tar imot så lite for intet.»

«Og jeg som trodde at vi tar imot *alle ting* for intet», svarte jeg. «Det var jo fra først til sist innholdet av prekenen du nettopp holdt.»

«Det er sant nok, alt sammen blir tatt imot for intet. Men mottakerne har dessverre stort sett altfor liten erfaring i å gjøre det. Det ble du vel klar over da du så alle de likegyldige ansiktene. For trodde de stakkars widerburgere virkelig at de kunne få hele himmelen for intet, da ville jo hjertene hoppe i dem av bare glede. Men nå kunne du lese i ansiktene deres at de ikke trodde det. Og det er lett å forklare. Mennesket dømmer Gud, sin Herre, etter seg selv. Det vil selv aldri gi noe for intet, så kan det heller ikke tenke seg at Gud vil gjøre det. Derfor vokser mennesket opp med den forestilling at det må betale utrolig mye før det kan ha håp om himmelen. Og når det så for alvor begynner å lengte etter frelse, så spør det aller først slik som den rike unge mann: Hva godt skal jeg *gjøre* for å arve evig liv?»

Etter menneskelig tankegang må dette «gjøre» alltid komme før en kan ta imot. Og der må han som forkynner fredens evangelium bryte inn og rope seg trett hele dagen: *Kjøp uten penger og for intet!* Han må ta Gud i himmelen til vitne på at dette ikke er tomme ord, han må peke på tegn og undere som kan vise at Gud mener det ærlig og alvorlig. Like-

vel hjelper det ofte ikke, for menneskene vil ikke tro det. De tror bare på seg selv og på det deres eget bedragerske hjerte vitner og roper: *Gjerning, gjerning! Gud gir ikke noe for intet!* Hvis vi ikke visste at Gud er sterkere enn menneskenes hjerter og at hans ord er en hammer som knuser klipper, ja, da ville vi aldri kunne håpe på at de noen gang skulle få tro og oppleve at Guds vitnesbyrd er sant.»

«Jamen det går da ikke an å forkaste *gjeringene* så totalt,» innvender jeg. «Det er da ikke Guds mening at vi skal stå ledige på torvet og glede oss over hans gaver, mens vi er uvirksomme. Helliggjørelsen er da også et hovedpunkt i teologien og har mange avdelinger i troslæren.»

«Ja, ikke bare i teologien,» avbrøt onkel og smilte, «men også og særlig i det virkelige liv. Men denne aktivitet er en *gave*, det er å gi hele sitt hjerte, sin forstand, sin sjel og sitt legeme til Gud vår skaper. Men Gud vil at vi skal gi ham dette *for intet*, ikke som betaling for at vi har fått salighet. Derfor vil du finne at først må saligheten tas imot for intet, så følger av det vår aktivitet som en frimodig, frivillig og glad gjerning.

Menneskene kan ha to forskjellige slags forhold til hverandre. Det kan være som forholdet mellom selger og kjøper, eller som mellom konge og konge, venn og venn, far og barn. Selger og kjøper har ustanselig mellomregninger og forretninger med den andre. De blir lett reserverte, lukket og på vakt overfor hverandre. Den andre gruppen gjør alt for hverandre, og det *for intet*. Gud er en konge som ikke lar sine gaver kjøpe, nei, han gir og det kongelig. Men nå vil han at vi også skal gi kongelig. For å få oss i stand til det, gjør han oss først til konger og gir oss kongelige skatter. Så formaner han oss: *Gi kongelig, gi for intet.*»

Slik la onkel ut. Jeg noterte meg det nøye i hukommelsen, det demret for meg hvorfor en først må ha fått *for intet* for å kunne *gi for intet*.

En mislykket preken

Neste søndag var det jeg som prekte. Jeg tok den beste prekenen som jeg hadde skrevet ved universitetet. Den var helt igjennom grundig utarbeidet, og professoren hadde gitt den en særdeles god kritikk. Om jeg selv skal si det, holdt jeg min preken med brennende iver og glød. Men sant å si kunne jeg ikke se tegn til at denne glød varmet opp et eneste ansikt i tilhørerflokkene. Likevel beklaget jeg meg ikke overfor onkel, det ville ha avslørt mine tanker. Her hadde jeg håpet på en tilslutning som ikke en gang onkel hadde fått, det gikk ikke an å klage over at den uteble for meg.

Men det var ytterst pinlig at selv han sa ikke ett ord om prekenen, ja, han antydde ikke en gang at han hadde hørt den med glede. Hele dagen var jeg nedslått. En gang til gjennomgikk jeg for meg selv alle punktene i min preken og studerte dem nøye for å finne om det var noe som ga ham grunn til misnøye.

«Du er så stille i dag,» sa onkel ved aftensbordet. «Er du ikke frisk?»

Nå måtte jeg ut med det, jeg tilsto mine skuffede forhåpninger.

«Det ventet jeg,» han smilte. «Det er da også i virkeligheten forferdelig vanskelig å gi så absolutt for intet, ikke sant? I dag har du anstrengt deg veldig uten å få noe igjen for det, verken av penger eller andre gaver fra dine tilhørere. Dette er likevel lett å bære for deg, du har jo ikke ønsket deres gods og gull. Du vil ha dem selv, ikke gavene deres. Men du ventet i hvert fall *noe* for strevet ditt, og jeg må tilstå at det er en ussel lønn ikke å få så mye som et anerkjennende blikk.»

«I det minste ville et slikt blikk gitt meg mer mot og oppmuntring,» svarte jeg litt beskjemet.

«Nå ja, jeg tror likevel du ikke er så helt uten en slik oppmuntring, eller hva mener du?»

«Hvordan da?» spurte jeg spent, jeg må ærlig tilstå at jeg alt forberedte meg på en

smigrende bedømmelse av min preken.

Onkel svarte : «Hvis du er sikker på at du var full av iver i din store Herres tjeneste som sendte deg ut, da synes jeg du kan regne med et oppmuntrende smil fra hans ansikt.»

«Sant nok», sa jeg ikke særlig oppløftet, «men så lenge vi lever her nede, ser vi dessverre så altfor lite av hans oppmuntring.»

«Det er nok så. Bare i troen kan vi se Herrens ansikt og vennlige øyne. Men *du tror* jo at Herren har godkjent ditt arbeid i dag og synes godt om det?»

«Selvsagt», sa jeg, men med litt mistillit til meg selv.

«Men hvorfor er du ikke fornøyd med det? Hvem kan forlange mer når han bare er sikker på *dette?*»

Jeg tidde. Sant å si følte jeg meg slått, selv om jeg ikke var helt klar over på hvilket punkt jeg var truffet.

«Benjamin», sa onkel mildt, «kjære venn, jeg vet ikke riktig, men jeg tviler på om du kan være så helt sikkert på bifall fra din Herre. Ærlig og oppriktig talt, hvem tenkte du mest på under prekenen, på Herren eller på deg selv? Tenkte du på tilhørernes åndelige nød eller på din egen ære?»

Igjen tidde jeg, onkel brukte kniv i såret så det gjorde vondt.

«Du skjønner, der har du årsaken til din misnøye», fortsatte han. «Du arbeider nok mer i din egen tjeneste enn i din Herres. Du har forberedt deg samvittighetsfullt, du har gjort deg all umak for å få i stand en første-klasses preken, og du har brukt de evner du har for å fremføre den på en god og verdig måte. Du har gitt deg selv mange gaver, og det et menneske gir seg selv, deler det ikke ut til andre uten å ta seg betalt og det godt. Bare det en har fått *for intet*, kan en også gi for intet.»

«Men du kan da ikke nekte for at den dyktighet jeg måtte ha, den har jeg utviklet gjennom mye strev og arbeid.» Enda en gang prøvde jeg å motsi ham. «Hvor mange av stu-

diekameratene mine har ikke kastet bort både sin tid og sine evner!»

«Og det har ikke du gjort. Det er bra, det gleder meg. Men hvis noen skal ha æren for det, hvem skal jeg da rose. Skal jeg rose deg som har fått den fordel fremfor andre at du er blitt bevart fra vantro og fortvilelser, eller skal jeg rose Gud som har bevart deg? Skal jeg rose deg som har latt dege lede av hva ditt hjerte har minnet deg om, eller Gud som har arbeidet på hjertet ditt? Han har vist deg vegen, slik at du gjorde din plikt og ble ledet av en flidens og nøyaktighetens ånd som han ga deg.»

Selvsagt svarte jeg ikke på disse spørsmålene. Jeg slo øynene ned og kjente de ble våte.

«Min kjære Benjamin», fortsatte onkel, «du må i enda høyere grad tro at du har tatt imot alt *for intet*. Dette viktige kapitlet i teologien har du ennå ikke studert til bunns. Hvis du står overfor menneskene glad og forundret over at du, stakkars tigger, er blitt så rikt vel-signet av Herren med all slags kunnskaper og gaver, å, Benjamin! da gir du også av det til tiggere. Og når de vil takke deg, legger du hånden over munnen deres og sier: Stille, dette er ikke fra meg, jeg har bare tatt imot det for å gi det bort igjen. Det står for meg som mennigen med disse ord : «*La således deres lys skinne for menneskene at de ser — ikke dere — men deres gode gjerninger og priser — ikke dere — men deres far som er i himmelen.*»

Slik snakket onkel Adrian med meg, og hans ord var et legemiddel som slett ikke smakte godt for kjødet, men det var nøye beregnet på min sykdom, det må jeg åpent og ærlig tilstå.

Mislykket sjelesorg

Neste dag kom Filippus skolelærer, verten, inn til oss og sa :

«Nå kom nettopp fru Kellmann til skolen med sønnen sin. Jeg tror det er mye godt hos

henne. Hun fortalte at gårdsdagens preken hadde gjort et sterkt inntrykk på henne, hun beklaget bare at ikke mannen hennes var i kirken. Derfor ba hun meg spørre om ikke herr pastoren kunne komme innom henne av og til så De kunne snakke med Kellmann også.»

«Er ikke det den konen som går med krykker?» spurte onkel.

«Jo, det er det.»

«Og hun satt i kirken i går og stirret ut for seg så en kunne tro hun var hundre mil borte med tankene sine.»

«Det er mulig», sa læreren, «men jeg tror ikke hun mistet et eneste ord av prekenen. - Hun gjentok for meg nesten ord til annet flere steder som synes å ha gjort særlig inntrykk på henne.»

Onkel ga meg et sideblikk, og litt flau så jeg ned.

«Vel», sa han, «du får jo arbeid med en gang. Du burde gå til Kellmann alt i ettermiddag.»

Samme ettermiddag gikk jeg altså til veverens hus, og jeg fant ham i vevstolen. Det var fattigslig, men trivelig der inne. Jeg syntes det var klokest ikke å fortelle at jeg kom på hans kones anmodning, jeg fant nemlig ikke noe som tydet på at han trengte eller ønsket en samtale med meg. Da han hadde svart på min hilsen, fortsatte han å arbeide og lot meg se på. I vel ti minutter sto jeg der taus og hørte på de enformige dunkene og stirret på de utspente trådene. Veveren sa heller ikke et ord og lot ikke til å bry seg om meg.

Endelig tok jeg meg sammen, jeg var jo ikke kommet dit for å stå og tie! Jeg spurte om et og annet med veven, og det svarte han på ganske kort. Mens han snakket, lot han arbeidet være, men ikke før hadde han sagt ti ord, så begynte han igjen å slå og dunke som før.

«Gode Gud», sukket jeg og så oppover med et spørrende blikk, «hvordan skal jeg få i

gang en åndelig samtale med ham - ».

Til slutt sa jeg: «Allerede i Bibelen tales det om å veve og spinne.»

«Jaså, her pastor, det er vel så.»

Tipp - tapp, tipp - tapp! smalt det i veven igjen. Jeg bet meg i leppen og fortsatte etter en liten pause:

«Ja, i Damaskus hadde de enda drevet det langt i denne kunsten.»

«Jaså, herr pastor. Ja, vi er simple veverer, vi, som bare vever alminnelig lerret.»

Jeg så nok at jeg kom ikke langt med ham, så spurte jeg etter konen hans. Hun var i fjøset; det brukte jeg som anledning til å snakke om Abrahams kvegflokker og Faraos kuer. På denne måten håpet jeg å få ført ham inn på det bibelske område, men det var forgjeves. Han visste like lite om Abraham som om Damaskus, og så ut til å ha like stor interesse for dem som for støvet han nå og da blåste bort fra veven.

Jeg kom nedslått hjem. Onkel var gått ut, og da han kom tilbake, fant han meg sittende der motløs med hodet støttet i hendene. Jeg fortalte utfallet av min samtale med veveren, hvordan jeg hadde begynt med veveriene i Damaskus og Faraos kuer, for etter hvert å føre ham inn på bibelsk grunn.

Onkel hørte tålmodig på min beskrivelse, tok seg om haken og lo.

«Du har sannelig ikke spart på strevet for å vise mannen *vegen til himmelen*.»

«Det var i hvert fall min hensikt», og jeg mistet den aldri av syne mens jeg var der», svarte jeg.

«Det er bra! Du kunne heller ikke hatt et bedre mål for øye. Men jeg kan ikke holde meg fra å komme med en bemerkning.»

«Og det er?»

«At etter min mening har du tatt en forbausende lang omveg.»

«Hvordan det?» spurte jeg rorundret.

«Det finnes vel en kortere veg til himmelen enn om Damaskus og Egypt. Den Herre Je-

sus sier: *Jeg er vegen.* Jeg tror du ville nådd målet ditt mye raskere om du hadde holdt deg på *den vegen.*»

«Det var også min tanke», svarte jeg raskt, «men vanskeligheten lå jo nettopp der. Mannen lot seg slett ikke lede videre.»

«Det er ikke rart! Du begynte med Damaskus, og det er en temmelig tungvint reise fra denne byen til Jerusalem, det vet du like godt som jeg. Men, vennene min, har du ikke fått noe høyere og herligere av Herren enn Syrias veverier og Egyptens kuer? Jeg skulle tro det finnes langt herligere skatter som du gleder deg over og setter ditt håp til.»

Ja, det er sikkert! svarte jeg. «I Jesus ligger alle kunnskapens og visdommens skatter skjult.»

«Eier du da virkelig disse skattene?» spurte onkel alvorlig. «Er du arving til det kommende gode, er du rik i det håp som ikke blir til skamme?»

Jeg skjønnte hva onkel mente. Gjennom mange samtaler hadde han fremholdt den store sannhet at ønsket, lysten og trangten gjør ikke et menneske *rikt*. Rikdommen begynner først når man *eier*.

«Ingen kan tale og leve i sannheten», pleide han si, «hvis han ikke er av sannheten. Filosofene sier de er av sannheten fordi de søker den av kjærlighet til visdom. Men så lenge de blir stående her, er de tåper. For ikke det å søke etter visdom gjør menneskene vise, men det å eie den. Derfor står en kristen langt over Athens filosofer, for ham er Kristus den guddommelige visdom. Med dette tenker jeg ikke på slike kristne — om de eller fortjener å kalles kristne — som ikke er kommet lenger enn at de søker Kristus. I virkeligheten er ikke disse kristne, de er filosofer.»

En kristen kan være prest eller lekmann, hvis han ikke har noe annet å si til menneskene enn at han *søker sannheten*, da skal han ikke makte å føre dem langt! For hvordan kan man gi andre det man selv søker? Den som vil selge olje, må selv ha noe, ellers er han jo

en lettsindig bedrager. Og den som vil komme til sin neste med et budskap som kan glede ham, han må eie dette som et godt budskap i sitt hjerte. Ellers leser han det bare opp som en legeresept.

Derfor står de fattige fiskerne fra Galilea langt over alle fariseere og skriftkloke i Israel. For de siste talte om en Kristus som de søkte, de første om en Kristus de hadde funnet.»

Slik omtrent hadde onkel ofte snakket med meg, og derfor forsto jeg hva han mente med å spørre meg slik. Det kunne vært lett for meg å svare han et ja, men det var ingen vits i å forsikre ham om at jeg var rik når jeg i mitt hjerte var overbevist om at jeg var en tigger. Jeg visste altfor godt at han var mye rikere enn jeg, selv om de ville ha rystet medlidende på hodet av ham ved universitetet.

Da jeg ikke svarte, sa han: «Benjamin, det er svært lite du har gitt den stakkars veveren. De syriske veverier og det egyptiske kveg skal ikke bli til mye velsignelse for stakkaren. Men vet du hvorfor du har gitt ham så lite? Nettopp fordi du selv har tatt imot så lite. Den som har fått mye, gir også mye. Hadde du selv, i ditt eget hjerte, tatt imot den Herre Jesus, så hadde du budt ham frem for den stakkars veveren uten å gå omveger.»

«Å ja», brast det ut av meg, «jeg vil jo så gjerne ta imot Jesus.»

«Det tviler jeg nok ikke på», svarte onkel. «Men du mangler *en eneste ting*: du vil ikke ta imot *for intet*, og det er nå en gang for alle frelserens uforanderlige krav. Han er en gave fra Gud som vi kan få, men bare — *for intet*. Johannes var i ørkenen og prekte om Jesus og sa: *hver dal skal fylles*. Hvor det alt er fjell, min kjære Benjamin, der er det jo ikke mye å opphøye eller fylle igjen. Men hvor fjellet er blitt en dal, der er det plass til å fylle på med et riktig forråd.»

Og den som har tatt imot dette rikelige forrådet, han har noe mer enn vevstoler fra Damaskus eller det beste fra kongens fjøs.»

BIBLICUMKURS

Det blir Biblicumkurs på Stavanger lærerskole 25.-27. mars. Talere dosent Seth Erlandsson og professor Siegbert Becker fra Wisconsinssynoden. Program seinere.

NY BOK

Prof. Siegbert Becker bok Skriften og Saligheten foreligger nå på norsk og er å få kjøpt for kr. 15,- hos den lokale leder, kontaktsmann, predikant eller hos Sigmund Hjorthaug, Kløvern. 32 D, 4300 Sandnes.

Det er Chronos forlag i Stavanger som har gitt ut boka som anbefales varmt. Ikke minst de unge trenger å lese den skal de bli bevart i troen på Bibelens verbalinspirasjon og ufeilbarhet. Særskilt klargjørende er også kapitlet om Lov og Evangelium.

LUTHERSK BIBELKALENDER 1977

Er du i tvil om hvor i Bibelen du skal lese? Da skal du kjøpe Luthersk Bibelkalender som nylig er utgitt av Lutherska Bekännelsekyrkan i Sverige. For denne Bibelkalenderen er også en meget god Bibelleseplan med tekster både fra Det gamle og Det nye testamente for hver dag hele året. For søn- og helligdager er det angitt epistler, evangelier og prekener, foruten en salmetekst og ytterligere en tekst fra Det gamle testamente. For hver dag i en måned er det angitt salmer fra Salmenes bok som en kan lese morgen og kveld.

En kan kanskje synes det er mye lesning, men leser vi noensinne for mye i Bibelen?

I Bibelkalenderen begynner hver uke med søndagen slik som det har vært fra verdens skapelse, og ikke slik som i våre dagers salmanakk hvor mandagen er første dag i uka. Den inneholder ellers opplysninger om forsamlinger og prester i Lutherska Bekännelsekyrkjan.

Luthersk Bibelkalender 1977 koster sv. kr. 5,-, og du får tak i den ved å skrive til Per Jonssons forlag, Storgatan 31, 261 31 Landskrona Sverige eller hos undertegnede.

Sigmund Hjorthaug.

Etter denne samtalen med onkel lukket jeg meg inne i meg selv i stille ettertanke. *Fjellet skal jevnnes ut og bli en dal*, slik ropte det ustanselig inne i hjertet. Jeg skjønte nå altfor godt at med hensyn til indre rikdom sto jeg langt tilbake for onkel, og mitt arbeid skilte seg fra hans som en dryppende rennestein fra en frisk og brusende fjellbekk. Å, hvor det stive og strie hjertet mitt kjempet mot denne brodden som jeg hadde så godt av! Likevel ble det klart for meg at med all min lærdom og klokskap måtte jeg bli et barn, ja, en tigger, hvis jeg noen gang skulle kunne ta imot denne rikdom for intet.

Jeg vil ikke ta leserens tid med å fortelle om den kamp jeg hadde etter dette, både inne på rommet mitt og når jeg gikk turer. Jeg måtte snart gå fra min tidligere påstand om at det er lett å ta i mot *for intet*. Jeg fikk se at hittil hadde jeg i det hele tatt ikke tatt imot for intet, jeg hadde innbilt meg at det var betalt rikelig for alt jeg eide. Men å skrape sammen alle mine kvitteringer og brenne dem offentlig på torvet — jeg hadde aldri trodd det skulle være et slikt kjempearbeid, det oversteget mine krefter.

Ofta holdt jeg på å miste motet. Min indre sunnhet var borte. Tankenes spennkraft, mitt arbeid og min iver ble mer og mer lammet. Og selv om motet av og til var tilbake med sin gamle styrke, kom straks etter en angst som trykket det til jorden igjen. Hele dagen ropte de tinne i meg: *Du kan ikke, du kan ikke!* Jeg så for meg onkel, frisk og glad, han bar formelig vitnesbyrdet på sin panne: *Jeg formår alt i ham som gjør meg sterk.*

Fortsettelse neste nr.